

כבוד התועבה

הכנסת החמישית היתה כמו כל הכנסות הקודמות — רק עוד קצת יותר גרועה. הידיים הורמו לפי פקודה של מזכירות המפלגה. במשך כל השנה לא היה אף מיקרה אחד בו הפר ח"כ, בהפגנה נועזת של עצמאות מצפונית, את ידו בניין השורב נגד מפלגתו. אפילו ההברקות המילוליות, שצינינו את הכנסות הראשונות, בימי זוהרם של **משנה סנה** ו**יוחנן באדר**, חסרו בתשכ"ה. עייפות נוראה פקדה גם את הכוכבים. כאילו נמאס הדבר גם להם.

בעניינים חשובים — כמו ענייני חוק ובטחון — פעלה הכנסת כמקלה מדברת. פה ושם נשמעה הסתייגות זרה — כמו של **יעקוב חזן** המפ"מי אחרי החבלה ביוזמת בורגיבה. אך בסך הכל היתה ה'כנסת מידבר של קונפורמיזם קואליציוני ואופוזיציוני, ישימון בו לא צמחו רעיונות. אפילו פרישת רפ"י ממפא"י לא מצאה בכנסת הד מרענן. ח"כ **דויד בן-גוריון**, שהחרים את הכנסת החמישית מאז פרישתו, נכנע לאנשי יחסי-הציבור והופיע פעם-פעמיים, כדי לעשות רושם על הציבור. יתכן שהמעשה הסימלי ביותר נעשה על-ידי ח"כ רפ"י **עמום דגני**. הוא הגיש הצעת-חוק שתבעה מבצעלי-הבתים לשפץ את חזיתות הבתים. לשפץ את החזית, מבלי ל'תקן את הבית עצמו; לדאוג למראה החזית?

לנקודת-השפל שלה הגיעה הכנסת בשבוע האחרון שלה. כמה וכמה הצעות-חוק וזעזועות התחרו ביניהן: חוק-המושבים, חוק-השבת, חוק ניתוחיה-המתים, חוק-הרופאים וחוק-לשון-הרע. לא היה לכנסת שום כוח לעמוד אף נגד אחד מהם. תקחת הדמוקרטיה היתה תלויה בכך שהכנסת תתפגר לפני שתספיק להעביר את החוקים. ח"כ ציני אף העלה את הרעיון שאם אחד מחברי-הבית ישובו חיים לכל חי, ויהיה צורך לקיים ישיבת-אבל, יציל הדבר את המדינה מחוק-תועבה.

במירוץ-התועבות ניצח חוק-לשון-הרע. חוק זה — המבחיל ביותר שנתקבל אי-פעם בי כנסת-ישראל — הועבר בנוכחות פחות ממחצית חברי-הבית. האופוזיציה כולה לא הצליחה לגייס יותר מ-20 מחברייה — ודי היה ב'31 קולות קואליציוניים כדי להעבירו. כך הפך החוק עדות לעייפות האופוזיציה, לא פחות מאשר לשרירות הלא-איכפתית של הקואליציה. איש-הכנסת של תשכ"ה היה, בלי ספק, האיש שחוק זה הפך לתחביבו האישי. **משנה אונא**, איש המפד"ל, העביר את החוק כמעט בכוח, בעזרתו הגלויה של **דוב יוסף** והסמוייה של **לוי אשכול**, שהרדים את מתנגדי-החוק בהבטחות-שקר ציניות. אונא הוא סמל. במשך כל השנים נהג כאיש-מצפון מקצועי. אך במיבחן הרציני הראשון — ההצבעה על הממשל הצבאי — נעץ סיכה בבאלון המנופח של מצפונו המדופלם. אחרי שהכריז כי הממשל הצבאי גינה אותו על כך, הפך את המלחמה בשבועון המסויים בקולו. כאשר השבועון הצבאי גינה אותו על כך, הפך את המלחמה בשבועון המסויים למטרה-חייו. הכנסת כולה היתה מכשיר לנקמתו הפרטית — ותוך כדי-כך שירת את כוחות-החושך שהתחבאו מאחורי גבו של לוי אשכול. אופייניים לא פחות היו הליבראליס-העצמאיים. הם עזרו להעברת החוק האנטי-ליבראלי, מפני שגויים מחברייהם — **גדעון האוזנר** ו**פינחס רוזן** — תרמו תרומה חשובה לעיצובו — שעשה שהיו עדיין עכרים נרצעים של בן-גוריון. רק אחרי שקמה הסערה הציבורית, נהגם חששו לקולותיהם בבחירות, שינו לפתע את הקו, יצאו נגד החוק — אחרי שזה נתקבל.

חוק-לשון-הרע היה מיבחן-הכנסת. רוב עצום של הכנסת — ובכללו מפא"י ואחדות-העבודה — הכריז בגלוי שהחוק הוא רע. שנתקבל ב'חיפזון' ושהוא טעון תיקון. אולם אותו רוב סירב בהחלט לתקן אותו מיד, 'מפאת כבוד הכנסת'. כנסת היונקת את כבודה מאי-ביטולו של חוק-תועבה — חורצת דין-מומת על כבודה.

אשה

אין גבול לאהבה

לא חסרו בתשכ"ה נשים בשטחי-החיים השונים. צעירה בשם **יונה קולמני** היתה השוטרת הראשונה שהקריבה את חייה במילוי-תפקידה, תוך רדיפה אחרי רוצח-מתאבד מטורף. יפהפיה צעירה בשם **דורה קוניש** ריתקה את תשומת-הלב כאשר זכתה לתואר 'מלכת-היופי של העולם התחנות' והואשמה בהשתתפות בשוד מזויין.

בגל-הפשעים של תשכ"ה (גל שכלל גם שודי-הלומים נועז, את רצח שאנטי ואת חטיפת היהודי זיס) בלטו נשים כקורבנות. מעשי-האונס רבו. חיילת, ששמה נאסר ל'פירסום, נאנסה לעיני חברתה על-ידי נהג-גנב שלקח אותן בטרמפ. בשני מיקרים סני-סאציוניים נאנסו תיירות זרות באכזריות, בעזרת סמים. בצד השני של המיתרס עמדו הצעירות שהעדיפו את האהבה על הגזע, ושנתנו את ידן לצעירים ערביים, בניגוד לדעות הקדומות החריפות של סביבתן. שלושה מיקרים כאלה היכו השנה גלים. בשטח הפוליטי בלטה **מרים אשכול**. בצדק או לא בצדק, ייחסו לה ידידים וירי-בים השפעה עצומה על לוי אשכול. רבים ממעשי-אשכול הוסברו על-ידי כך שרצה להוכיח לאשתו הצעירה שהוא 'גבר', בסלאנג הפוליטי, שאינו מפתח מבין-גוריון. מתנגדי הפילוג במפא"י האשימו אותה בכך שדחפה את אשכול לדרך-תחתית, ושרק

אביר ללא דופי

רבים היו המאורעות, מעטים היו האנשים. כי המאורעות היו בעלי חשיבות מדומה בלבד, ושום גדולה אישית לא באה בהם לידי גילוי.

שלוש מפלגות התפלגו. אך רק פילוג אחד — זה של מק"י — היה בעל חשיבות עק-רונית. הוא היה שלילי ביותר, כי הוא הרחיב את התהום בין שני העמים בישראל. לא נמצא במק"י אף איש אחד בעל שיעור-קומה שהיה מסוגל למנוע אסון זה, שהיה בו משום בניה גם בעקרונות מק"י עצמה. פילוג מפא"י סיפק לתשכ"ה את איש-השנה — אך תוכנו המדיני האמיתי היה אפסי. ואילו פילוג הליבראליים היה עוד פחות חשוב. שתי מפלגות, שהתאחדו ב'קושי לעונה אחת, התפלגו כעבור זמן. שום דבר לא השתנה.

שום דבר לא השתנה גם בעיקבות שני האיחודים של השנה. חרות והליבראליים הימניים הקימו גוש. לא היה זה איחוד, אלא רק קואליציה-לימני-בחירות, וספק רב אם יחזיק מעמד אף עד לסוף הכנסת ה'שישית'.

אם היה המערך של מפא"י ואחדות-העבודה רציני יותר, הרי זה רק מפני ש'אחדות-העבודה נואשה סופית מכל אפשרות של קיום נפרד. היא זרקה את עצמה ל'זרועות מפא"י, מבלי שהדבר הביא לשום שינוי אמיתי.

כמו במחול של ילדים, נפרדו זוגות וזוגות חדשים — והמחול נמשך. איש מן השושיבינים — לא **מנחם בגין** ולא **יוסף ספיר**, לא **לוי אשכול** ולא **ישראל גלילי** — לא התקרב אפילו למעמד של איש-המדיניות של השנה. **משה דיין** איבד השנה את שארית יוקרתו הפוליטית, כאשר הציג מישחק בלתי-מכובד של קפיצות הלוך-וחזור, והזניז את עצמו כמו חבית בכביש. אחרי היסוסים אינסופיים הת'פטר מן הממשלה. אחרי היסוסים אינסופיים לא הצטרף לרפ"י, מפני שחשב שאין לה סיכויים. אחרי היסוסים אינסופיים הצטרף לבסוף לרפ"י, כשהיה גידמה לו כי בכל זאת יש סיכוי לגוף זה.

שמעון פרס לא היה הרבה יותר מכובד. הוא בגד בבן-גוריון והצטרף לממשלת אשכול אחרי שזו התפטרה בגלל התנגדותה לזקן. הוא התפטר מן הממשלה אחרי שהוכרז לכך על-ידי בן-גוריון. מנייתו עלו במקצת סוף-השנה, כאשר גילה כשרון לא-מבוסס בבניין רפ"י — מלאכה בה הסתייע בציניות הגמורה שלו, שעזרה לו להבטיח את הכל לכל. בנוף זה של התחזות והסתאבות, בלט **יצחק רפאל** מפני שהיה כמו כולם, רק יותר. הוא סירב להתפטר, למרות ששמו היה קשור בפרשת תל-גיבורים — פרשה בה נעשה בצורה בלתי-חוקית מעשה אשר עושות שאר המפלגות בצורה חוקית. לבסוף, כשלא היה עוד כל מנוס משלילת חסינותו, התפטר והועמד למשפט. במשפט זה זוכה, כתוצאה מקנוניה

האשה מאחורי הכסא: מרים אשכול ובעלה

בגללה עשה מעשים בלתי-שקולים שדחפו את בן-גוריון לעמדתו הקיצונית. בכך עזרה לה אשה שניה, **גולדה מאיר**, שקנאותה הנשית, וגישתה ההיסטרית לעניינים פוליטיים, הוסיפו להתדרדרות מדיניות-החזק של המדינה. אך אשה אחת בלטה מעל לכולן — כאשה, כאם וכאדם. בפרשה הטראגית ביותר של השנה הקריבה **לוי** את אחת מכליותיה כדי להציל את חייה בנה, חולה-הכליות. אחרי קורבן זה, שוב לא יכלה עוד להושיע את בתה, שחלתה באותה מחלה, שגם היא היתה זקוקה לכליה של אמה. הבת מתה ונזירה לוי, אשה שהטראגדיה שלה היתה ראוייה לעטו של סופר גדול, היתה האשה של תשכ"ה.